

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 15 czerwca 2011 r.

**Pani
Jolanta Bieniek
Dyrektor
Szkoły Podstawowej
w Żernicy**

LKA-4101-04-07/2011/P/11/071

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Szkole Podstawowej w Żernicy (zwanej dalej „Szkołą”) w zakresie nadzoru pedagogicznego, sprawowanego przez Dyrektora Szkoły w latach szkolnych 2008/2009 – 2010/2011 (I semestr).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 10 czerwca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Szkoły w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny częściowe i ustalenia kontroli:

1. NIK ocenia pozytywnie przygotowanie przez Dyrektora Szkoły planów nadzoru pedagogicznego.

Stosownie do przepisów § 7 ust. 1 rozporządzenia z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie *szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego (...)*² oraz § 21 ust. 1

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie *szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz* (Dz. U. Nr 235, poz. 1703), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego”. Rozporządzenie to obowiązywało w roku szkolnym 2008/2009 i zostało uchylone z dniem 24 sierpnia 2009 r.

rozporządzenia z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego³, Dyrektor Szkoły opracowała i przedstawiła radzie pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego na poszczególne lata szkolne. Plany na lata 2008/2009 i 2010/2011 przedstawiono radzie pedagogicznej Szkoły w wymaganych terminach, a plan na rok 2009/2010 z 2-dniowym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w § 26 pkt 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego. Przyczynami tego opóźnienia były – jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły – jej pobyt na zwolnieniu lekarskim i późne otrzymanie planu nadzoru pedagogicznego Śląskiego Kuratora Oświaty w Katowicach.

Plany nadzoru pedagogicznego zawierały elementy wymagane przepisami § 7 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego oraz § 21 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

2. NIK ocenia pozytywnie sprawowanie nadzoru pedagogicznego przez Dyrektora Szkoły.

Nadzór pedagogiczny sprawowano przez wykonywanie zadań i czynności określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁴. W roku szkolnym 2008/2009 Dyrektor Szkoły prowadziła działalność diagnostyczno-oceniającą (w tym przeprowadziła 4 hospitacje oraz badała wybrane zakresy działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej) i działalność wspomagającą (m.in. zorganizowała 8 posiedzeń rady pedagogicznej Szkoły i 3 szkolenia nauczycieli oraz przekazywała informacje o aktualnych problemach oświatowych i przepisach prawa), zgodnie z przepisami § 2 i 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego. W latach 2009/2010 i 2010/2011 (I semestr) nadzór pedagogiczny sprawowano w trybie planowych i doraźnych działań poprzez prowadzenie ewaluacji wewnętrznych (w zakresie efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz procesów zachodzących w Szkole, a także organizacji procesów edukacyjnych) oraz kontrole przestrzegania prawa przez nauczycieli i wspomaganie ich w realizacji zadań (w tym 16 posiedzeń rady pedagogicznej, 6 szkoleń i 5 obserwacji zajęć), co było zgodne z § 3 i § 6 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Stosownie do wymogów art. 40 ust. 7 ww. ustawy o systemie oświaty, Dyrektor Szkoły przedstawiała radzie pedagogicznej, dwa razy w roku szkolnym, wnioski wynikające ze

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. Nr 168, poz. 1324), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie nadzoru pedagogicznego”. Rozporządzenie to obowiązywało w latach szkolnych 2009/2010 i 2010/2011.

⁴ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacje o działalności Szkoły. W Szkole analizowano także wyniki nauczania, w tym egzaminów zewnętrznych, a wnioski z tych analiz uwzględniano w planach nadzoru pedagogicznego na kolejne lata.

Na podstawie ewaluacji zewnętrznej, przeprowadzonej w Szkole w II kwartale 2010 r., Śląski Kurator Oświaty w Katowicach ocenił, że Szkoła spełnia wymagania w zakresie nadzoru pedagogicznego w wysokim stopniu (na poziomie „B”)⁵. Wyniki zawarte w raporcie z tej ewaluacji pokrywały się z wnioskami rady pedagogicznej z analizy wyników egzaminów zewnętrznych.

3. NIK ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Szkoły w wybranych obszarach podlegających nadzorowi pedagogicznemu.

Zatrudnieni w Szkole nauczyciele posiadali kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela danego przedmiotu, określone w rozporządzeniu z dnia 12 marca 2009 r. *w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...)*⁶, a Dyrektor i Wicedyrektor Szkoły - kwalifikacje niezbędne do sprawowania nadzoru pedagogicznego, o których mowa w rozporządzeniu z dnia 27 października 2009 r. *w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora (...)*⁷.

Stosownie do przepisu § 3 ust. 4 rozporządzenia z dnia 30 kwietnia 2007 r. *w sprawie warunków i sposobu oceniania (...)*⁸, szczegółowe zasady i tryb oceniania uczniów Szkoły określono w jej statucie, w dokumencie pn. „Szkolny System Oceniania” (SSO). Na podstawie zapisów wybranej dokumentacji szkolnej ustalono, że zgodnie z § 4 ust. 1 i 2 tego rozporządzenia, nauczyciele i wychowawcy klas informowali uczniów i ich rodziców (prawnych opiekunów) o zasadach przyjętego systemu oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów. Potwierdziły to także wyniki ankiety przeprowadzonej wśród uczniów klas szóstych. Wszyscy ankietowani stwierdzili, że zostali zapoznani z SSO, a 89 % z nich potwierdziło znajomość zasad oceniania w zakresie poszczególnych przedmiotów. Zdecydowana większość ankietowanych (83 % - 100 %) potwierdziła również, że nauczyciele

⁵ Zgodnie z przepisami § 7 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. *w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli* (Dz. U. Nr 50, poz. 400).

⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 października 2009 r. *w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach publicznych szkół i rodzajach publicznych placówek* (Dz. U. Nr 184, poz. 1436).

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. *w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.).

przestrzegali zasad ustalonych w SSO. W Statucie określono także tryb odwołania od ustalonych ocen i formy sprawdzania jego zasadności oraz możliwość ewaluacji SSO.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku informacji o zasadach oceniania uczniów w ramach zajęć z języka niemieckiego na gazetce ściiennej w sali, w której odbywały się te zajęcia, pomimo wymogu określonego w § 3 ust. 4 SSO (zasady te wywieszono dopiero w trakcie kontroli NIK), a także nieodnotowania w dokumentacji szkolnej faktu poinformowania uczniów dwóch klas o zasadach oceniania na tych zajęciach w roku szkolnym 2008/2009. Odpowiedzialność za te nieprawidłowości ponosi zatrudniona w Szkole nauczycielka języka niemieckiego.

Stosownie do wymogów § 6 ust. 1 ww. rozporządzenia, nauczyciele dostosowali wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów, u których stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie szkolnym wymaganiom edukacyjnym.

W okresie objętym kontrolą Szkoła realizowała Szkolny Program Wychowawczy oraz Program Profilaktyki (w tym, w jego ramach, trzy programy profilaktyczne skierowane do uczniów różnych klas), a także rządowy program „Bezpieczna i przyjazna szkoła”. W Programie Profilaktyki uwzględniono postanowienia „Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży” w zakresie procedur postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją i przestępczością oraz w przypadku zagrożenia zdrowia i życia uczniów na terenie Szkoły⁹.

Z przeprowadzonej wśród uczniów klas szóstych ankiety dotyczącej zagrożeń występujących w Szkole wynika, że przeważająca część uczniów dobrze oceniła atmosferę w klasie (83 %) oraz stosunek nauczycieli do uczniów (94 %). Aż 39 % uczniów zadeklarowało jednak chęć zmiany Szkoły, a 6 % przyznało, że kilka razy nie przyszło do Szkoły z obawy przed prześladowaniami ze strony kolegów. Pozytywnie oceniono natomiast atrakcyjność i przydatność szkolnych zajęć profilaktycznych (83 % - 86 % ankietowanych). Z odpowiedzi ankietowanych wynikało także, że w Szkole dość często miały miejsce zjawiska patologiczne (w tym palenie papierosów, niegrzeczne i złośliwe zachowania wobec nauczycieli, wulgarne wyzwiska, wyśmiewanie i wyszydzanie innych uczniów, robienie im złośliwych dowcipów oraz bójki i szarpaniny). Z analizy wyników ankiety i zapisów

⁹ Program ten został przyjęty decyzją Radę Ministrów w dniu 13 stycznia 2004 r. Decyzją Rady Ministrów z dnia 12 listopada 2010 r. odstąpiono od jego realizacji.

Programu Profilaktyki wynikało także, że postanowienia tego Programu odpowiadały potrzebom wychowawczym Szkoły.

Dyrektor Szkoły nie zapewnił spełnienia wszystkich wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w *sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*¹⁰, w tym:

- plany ewakuacji Szkoły umieszczono na ścianach korytarzy na wysokości aż ok. 2,5 m, co było niezgodne z § 5 ust. 1 tego rozporządzenia, który stanowi, iż plany te umieszcza się w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy dostęp do nich;
- wyjście boczne ze Szkoły, z którego korzystali jej uczniowie i pracownicy, było niezabezpieczone przed bezpośrednim wyjściem na jezdnię, czym naruszono § 7 ust. 4 ww. rozporządzenia;
- o wypadkach na terenie Szkoły nie zawiadamiano organu prowadzącego Szkołę oraz rady rodziców, pomimo wymogu określonego w § 41 ust. 1 pkt 4 i 5 ww. rozporządzenia;
- część wyposażenia Szkoły (np. piłki do gier zespołowych) nie posiadała odpowiednich atestów lub certyfikatów, wymaganych zgodnie z § 9 ust. 3 ww. rozporządzenia.

Ponadto, NIK zwraca uwagę, że Szkoła nie udokumentowała realizacji obowiązków, o których mowa w § 21, § 41 ust. 1 pkt 1 i § 51 ww. rozporządzenia, tj. przeszkolenia nauczycieli w zakresie udzielania pierwszej pomocy¹¹, niezwłocznego zawiadamiania o każdym wypadku ucznia jego rodziców (opiekunów)¹², a także omawiania przez Dyrektora z pracownikami Szkoły okoliczności i przyczyn wypadków oraz ustalania środków niezbędnych do zapobiegania im. W pozostałym zakresie nie stwierdzono naruszeń warunków bezpiecznego i higienicznego pobytu w Szkole.

Jako przyczyny powyższych nieprawidłowości Dyrektor Szkoły wymieniła m.in. ograniczone środki finansowe przekazywane na działalność Szkoły, błędną interpretację przepisów oraz trudności w nabywaniu odpowiedniego wyposażenia.

Stosownie do przepisów § 3a i § 4 rozporządzenia z dnia 19 lutego 2002 r. w *sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania (...)*¹³ Szkoła prowadziła księgę ewidencji dzieci zamieszkałych w jej obwodzie oraz podlegających obowiązkowi przedszkolnemu (o którym mowa w art. 14 ust. 3 ustawy

¹⁰ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm.

¹¹ Dotyczyło to 18 nauczycieli zatrudnionych w Szkole w roku szkolnym 2010/2011 (75 % wszystkich nauczycieli w tym okresie w Szkole).

¹² W szkolnej dokumentacji brakowało wpisów o 13 spośród 18 wypadków, jakie miały miejsce w Szkole w okresie objętym kontrolą (72 %).

¹³ Dz. U. Nr 23, poz. 225, ze zm.

o systemie oświaty) i szkolnemu, a także księgę uczniów. Ponadto, zgodnie z wymogami § 13 i § 18 tego rozporządzenia, Szkoła prowadziła księgi arkuszy ocen i dziennik zajęć pedagoga.

Postanowienia statutu Szkoły były zgodne z przepisami ramowego statutu publicznej szkoły podstawowej, określonego w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół¹⁴.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- ***dostosowanie warunków pobytu w Szkole do zasad określonych w rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach oraz rzetelne dokumentowanie realizacji obowiązków określonych w tym rozporządzeniu.***

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

¹⁴ Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.